

CONSIDERAȚII ASUPRA LIMBII FRANCEZE ÎN CREAȚIA ȘTIINȚIFICĂ A PROFESORULUI MIRCEA IONIȚĂ DIN PERSPECTIVĂ CULTURALĂ

Conf.univ., dr. **Viorica ȚURCANU-CIOBANU**,
Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți

S-a stins din viață fizic, eminentul gramatician Mircea Ioniță, dar trăiește spiritual în lucrările scrise, în memoria multor profesori de limbă franceză și, vegindu-ne din transcendentă, se bucură că are mulți discipoli care îi continuă cu succes munca de instruire, educație și cercetare. Deci, profesorul Ioniță și-a asigurat continuitatea prin activitatea creatoare, iar peremitatea – prin urmașii Domniei sale.

A devenit cunoscut nu numai în mediul specialiștilor în domeniu, dar și al vorbitorilor, preocupați de structura limbii materne. Munca didactică, fiind în interacțiune cu activitatea științifică a fost întregită de publicarea mai multor volume, utile pentru studenți, profesori, cercetători științifici și un cerc mai larg de cititori: monografiile: „Глоссарий контекстуальных связей” (Chișinău, Știința, 1981, 6 coli de autor; bibliografie, 304 trimiteri); «Проблемы логико-синтаксической организации предложения» (М.П.Ионицэ, М.Д.Потапова, Кишинёв, Штиинца, 1982, 8,5 с.а); „L'article français. Signification et valeurs” (Chișinău, Știința, 1985, 6,0 с.а.); „Prevenirea greșelilor tipice în întrebuințarea prepozițiilor franceze” (Chișinău, Lumina, 1986, 4,4 с.а.).

Concepută drept un fenomen social, în virtutea esenței, conținutului, formei de exprimare și funcțiilor sale, - limba este definită totodată drept o manifestare a culturii unui neam; „Limba este o formă de materializare și de păstrare a unor valori de civilizație”. Limba este în interacțiune cu istoria, deoarece „limba rostește ființa unui popor și îi dă certitudinea că există că făuritor de istorie”, remarcă argumentat academicianul Mihai Cimpoi¹¹.

Lucrările profesorului Mircea Ioniță au un caracter interdisciplinar, fiind proiectate atât în logică cât și în filozofie și lingvistică; așa în monografia „Проблемы логико-синтаксической организации предложения”, savantul scrie că „Исследование предложения в связном тексте отличается от его изучения на уровне языка, где оно рассматривается как обобщённое, абстрагированное и типизированное информативное содержание. Изучение предложения в связном тексте позволяет выявить:

¹¹CIMPOI, M. *Limba rostește ființa unui popor și îi dă certitudinea că există ca făuritor de istorie* //Limba română. Revistă de știință și cultură. nr. 7-8, 2004, anul XIV – Chișinău, p. 11.

- новую информацию о структуре предложения;
- грамматический статус главных и второстепенных членов предложения, связанный с его структурой;
- роль функционально-семантических категорий в организации предложения и, следовательно и высказывания вообще;
- репрезентационную функцию предложения в связанном тексте”¹²

După cum afirmă specialiștii, teoria generală a lingvisticii textului încă nu este elaborată pe deplin, iar problematica ei reflectă doar unele aspecte sau formale ori după conținut a organizării textului; în monografia „Глоссарий контекстуальных связей” (Chișinău, Știința, 1981), savantul M. Ioniță enunță concepția proprie, conform căreia se încearcă să se determine, în cadrul teoriei categoriei gramaticale, noțiunea de categorie semantic-funcțională, evidențindu-se și descriindu-se acele categorii funcțional-semanticе, care formează discursul (pag. 4). Autorul polemizează cu diferiți savanți, istoriografia problemei, trezește un viu interes cititorului, cartea e interesantă și utilă pentru persoane din diferite domenii ale activității – economie, pedagogie, jurisprudență, medicină, ecologie etc. – care prezintă un discurs – caracteristicile generale ale acestei noțiuni fiind: „Дискурс состоит из коммуникативных единиц речи; все эти единицы находятся в непрерывной смысловой связи; смысловые связи выражаются лексическими, морфологическими и синтаксическими средствами; в основе любого связного текста находятся определённые функционально-семантические категории”.

O contribuție semnificativă în știința lingvistică (în compartimentul sintaxa), reprezintă cartea „Prevenirea greșelilor tipice în întrebuintarea prepozițiilor franceze”, scrisă de doi titani ai facultății Limbi și Literaturi Străine a Universității de Stat „Alec Russo” – M. Ioniță și I. Smirnov – care este o lucrare metodică pentru profesorii de ieri, de azi și de mâine. Autorii lucrării clasifică prepozițiile în: simple, compuse, locuțiuni prepozitive și analizează specificul lor¹³.

„Deci, ca fenomen social limba este rezultatul cel mai important al dezvoltării istorice a umanității, un instrument al culturii. Pe de altă parte, în contul material al limbii, este reflectată și natura biologică a individului. Conturul material al limbii este determinat, în bună parte, și de aspectul fiziologic și, mai ales, psihofiziologic al procesului de comunicare, proces ce pune în acțiune limba.

¹²ИОНИЦЭ, М.П., ПОТАПОВА, М.Д. *Проблемы логико-синтаксической организации предложения*. Кишинёв: Штиинца, 1982, стр. 103 – 104.

¹³Prevenirea greșelilor tipice în întrebuintarea prepozițiilor franceze. Chișinău: Lumina, 1986, p. 6.

Posibilitățile psihofiziologice ale indivizilor unei etnii determină:

- structura limbii ca formație plurinivală (limba înglobează un număr limitat de nivele: fonematic, glosematic, sintagmatic și sintaxematic);
- paremetrii numerici și cantificativi ai unor nivele aparte (astfel, sistemul fonologic al limbii franceze înglobează 27 de unități la ora actuală, iar compartimentul ei lexical – circa 30.000 de unități);
- gradul de saturare lexicală a limbilor etc.”¹⁴.

Inteligența, simplitatea, modestia, onestitatea, respectul față de adevărul științific, înalta vocație de pedagog, măiestria de metodist, calitatea de veritabil savant i-au adus stima profesorilor și studenților, fiind, pe drept cuvânt, o Personalitate în știința lingvistică din Moldova.

În 1150 a fost fondată Universitatea din Paris de Robert de Sorbonne, dorindu-se o comunitate științifică dintre profesori și studenți; Universitatea „A.Russo” are în persoana profesorului M. Ioniță unul dintre fondatorii facultății Limbi și Literaturi Moderne, un „Robert de Sorbonne” moldoveanesc, care a învățat pe mii de studenți frumoasa și melodioasa limbă franceză, vorbită de fondatorul „la sorbonne”-i.